

Turinys

Pratarmė lietuviškajam leidimui	21
VAIKŲ LIGOS IR JŲ SIMPTOMAI	27
Skausmas	29
Galvos skausmai	30
<i>Kai kyla temperatūra</i>	30
<i>Esant smegenų dangalų uždegimui arba sudirginimui</i>	30
<i>Kai guldome kūdikį</i>	31
<i>Skaitant</i>	32
<i>Galvos skausmai be temperatūros</i>	32
<i>Kai „spaudžia“ galvą; migrena</i>	32
Dantų dygimo skausmai	34
Ausų skausmas	34
Akių skausmai	36
<i>Konjunktyvitas (junginės uždegimas)</i>	36
Gerklės skausmai	38
<i>Skausmas ryjant ir gerklės skausmas</i>	38
Krūtinės skausmai	41
Pilvo skausmai	42
<i>Pilvo pūtimas</i>	42
<i>Apendicitas</i>	43
<i>Pilvo diegliai</i>	44
<i>Kirmėlės</i>	44
<i>Šlapimo takų infekcijos</i>	45
<i>Kirkšnies išvarža</i>	46
<i>Ūmūs pilvo ertmės susirgimai</i>	46

<i>Pilvo skausmai esant virusinei infekcijai</i>	47
<i>Pilvo skausmai dėl kitų priežasčių</i>	47
Skausmai judant	49
<i>Naujagimio raktikaulio lūžis</i>	50
<i>Kreivakaklystė</i>	50
<i>Kai mažas vaikas šlubčioja</i>	50
<i>Sutrenkimai, patempimai, išnirimai</i>	51
Fimozė, hidrocelė, nenusileidusios sėklidės	51
<i>Apyvarpės susiaurėjimas (fimozė)</i>	51
<i>Hidrocelė</i>	52
<i>Nenusileidusios sėklidės</i>	52
Pirmoji pagalba po nelaimingų atsitikimų bei apsisaugojimas nuo jų	53
<i>Apie nelaimingus atsitikimus</i>	53
<i>Staugus apmirimas kūdikystėje</i>	53
<i>Pastabos apie skubias priemones</i>	54
<i>Staugus užspringimas, gresiantis uždusimas</i>	55
<i>Pagalba skęstančiajam</i>	56
<i>Ką daryti avarijos metu</i>	57
<i>Alerginio šoko simptomai</i>	57
<i>Kolapsas</i>	57
<i>Užsirekimas / afekto respiracinis spazmas</i>	58
<i>Apsinuodijimai ir nudegimai chemikalais</i>	58
<i>Nuplikimai ir nudegimai</i>	59
<i>Nedideli sužeidimai ir nelaimingi atsitikimai</i>	59
Sielos skausmas	62
Karščiavimas ir jo gydymas	64
Būdinga karščiavimo eiga	64
Kada kyla temperatūra?	66
Temperatūros matavimas, būklės įvertinimas ir gydymas	66
<i>Karščiavimo požymiai ir gydymas</i>	67
Ar pavojingi temperatūros sukelti (febriliniai) traukuliai?	69
<i>Kaip elgtis ištikus traukuliams, sukeltiems aukštos temperatūros</i>	70
Apie karščiavimo prasmę	72

Kvėpavimo sutrikimai	76
Sloga	76
Ūmios virusinės kvėpavimo takų (katarinės) infekcijos bei gripas ..	78
Polipai (išvešėję adenoidai) ir padidėjusios tonzilės	80
Šienligė	82
Apatinių kvėpavimo takų ligos	83
<i>Kosulio formos</i>	84
<i>Pseudokrupas, ūmus gerklų uždegimas (laringitas)</i>	85
<i>Kuo serga mano vaikas – astma ar spazminiu bronchitu?</i>	87
<i>Plaučių uždegimas (pneumonija)</i>	90
Kvėpavimas kaip sielos aktyvumo išraiška	91
Vėmimas, viduriavimas ir vidurių užkietėjimas	93
Vėmimas ir viduriavimas	94
<i>Epizodinis vėmimas kūdikystėje</i>	94
<i>Skrandžio piliorinės dalies spazmas (piliorospazmas)</i> <i>per pirmuosius tris gyvenimo mėnesius</i>	94
<i>Dažnas vėmimas srove (refliuksas) per pirmuosius tris gyvenimo</i> <i>mėnesius</i>	94
<i>Skrandžio ir žarnyno infekciniai susirgimai / viduriavimas</i>	95
<i>Ką duoti valgyti ūmiai suviduriavusiems vaikams ir kaip papildyti</i> <i>organizmo skysčių atsargas</i>	96
<i>Kuo maitinti mažą vaiką ar mokyklinuką</i>	96
<i>Acetoneminis vėmimas</i>	97
Lėtinis vidurių užkietėjimas	99
Mokymasis virškinti	100
Odos pokyčiai ir odos ligos	102
Kūdikio apgamai	102
Odos pageltimas / naujagimių gelta	103
„Marmurinė“ oda	104
Išraudę skruostai	104
Blyškumas	104
Naujagimių spuogai	105
Naujagimių bėrimas (neaiškios priežasties)	105
Milijos	105
Spuogeliai ant skruostų pirmosiomis gyvenimo savaitėmis	105

„Luoba“, arba seborėja	106
Seborėjinis dermatitas	106
Lėtinė endogeninė egzema, atopinis dermatitas arba neurodermitas	106
Bambos uždegimai	110
Pūlinis kūdikių bėrimas	111
Ką daryti vaikui iššutus?	111
Grybeliniai susirgimai	113
<i>Burnos ir vystyklų liečiamų plotų pienligė</i>	113
<i>Pėdų grybeliai</i>	114
<i>Nagų grybelis</i>	115
Delnų ir pėdų (dishidrotinė) egzema	115
Galvos pleiskanos	116
Žvynelinė (psoriazė)	116
Odos uždegimai	117
<i>Rožė (erysipelas)</i>	117
<i>Užkrečiamas odos pūliavimas (impetigo contagiosa)</i>	117
<i>Plaukų maišelių uždegimas (folikulitas, dar vadinamas stafilodermija)</i>	117
<i>Šunvotės ir piktvotės (furunkulai ir karbunkulai)</i>	118
<i>Plaštakos ir panagių pūliniai uždegimai (panaricijos ir paronichija)</i>	118
<i>Limfangitas, arba vadinamasis kraujo užkrėtimas</i>	119
Pūslelinė (<i>herpes labialis</i>)	119
Saulės nudegimas	119
Vabzdžių įgėlimai ir odos parazitai	121
Karpos	123
<i>[dubusios karpos</i>	123
Alerginės ir toksinės odos reakcijos	124
<i>„Pievų“ dermatitas</i>	124
<i>Dilgėlinė (urticaria)</i>	125
<i>Strofulas</i>	125
Polinkis į alergines reakcijas – iššūkis pedagogikai ir medicinai	126
Imuninė reakcija kaip mokymosi procesas	126

<i>Kaip palengvinti imuninio „mokymosi“ procesą?</i>	127
<i>Gebėjimas mokytis kaip sveikatos laidas</i>	128
<i>Praktiniai patarimai</i>	129
Žinomos infekcinės – vadinamosios vaikiškos – ligos	130
Tymai	131
Raudonukė	134
Skarlatina	135
Trijų dienų karštinė – <i>Exanthema subitum</i> – HHV6 infekcija	138
Kitos infekcijos, lydimos odos išbėrimų	139
Difterija	139
Infekcinė mononukleozė (<i>Epstein-Barr</i> viruso arba EBV infekcija)	140
Vėjaraupiai	141
Aftinis stomatitas (<i>stomatitis herpetica</i>)	142
Kiaulytė (<i>parotitis epidemica</i>)	143
Kokliušas (<i>pertussis</i>)	144
Infekcinė A tipo gelta (hepatitas A)	147
Infekcinė B tipo gelta (hepatitas B)	148
Boreliozė (<i>erythema migrans</i> – migruojantis odos paraudimas, Laimo liga)	148
Apie ligos prasmę	150
Kokią prasmę turi vaikiškos ligos?	150
<i>Kančios prasmė ir tobulėjimas</i>	150
<i>Žmogaus esybės nariai ir ligos procesas</i>	151
<i>Pomirtinis gyvenimas</i>	152
<i>Sveikata ir gebėjimas mylėti</i>	154
<i>Laisvė ir būtinybė likimo kelyje</i>	155
Etikos klausimai	155
<i>Priešgimdyminė diagnostika</i>	158
<i>Per vėlai gimęs? Ar egzistuoja gyvenimas prieš gimimą?</i>	159
Ypatingos problemos	162
Vaikas ligoninėje	162
Staigi kūdikių mirtis	163

Galimos priežastys ir sąlygos	163
Apažinimo būdai ir profilaktikos priemonės	164
Apmatymai ištikus tokiam įvykiui	165
Kaip elgtis su neįgaliais ir lėtinėmis ligomis sergančiais vaikais	166
Gyvenimas su negalia ir lėtine liga	166
Liga kaip nesąmoninga dvasinė patirtis	171
Ar reali persikūnijimo idėja?	172
Persikūnijimas, tikėjimas ir Dievo malonė	175
AIDS – mūsų epochos liga ir užduotis	177
Požiūris į AIDS	177
Ligų profilaktika ir sveikatos stiprinimas – prevencinės medicinos uždaviniai	179
Kur slypi sveikatos šaltiniai?	180
Sveikatos stiprinimas sielos ir dvasiniame lygmenyje	182
Motyvacija ir meditacija	182
Meno poveikis	184
Higienos priemonės	184
Grūdinimas, klimato pakeitimas, pirtis	185
Ritmo išlaikymas	187
Kokios yra ritminės laiko struktūros ypatybės?	187
Dienos ritmas	188
Savaitės ritmas	189
Mėnesio ritmas	191
Metų ritmas	191
Skiepai	192
Kas atsitinka skiepijant?	193
Skiepai nuo stabligės	195
Skiepai nuo difterijos	196
Skiepai nuo <i>Haemophilus influenzae B</i> bakterijų	197
Skiepai nuo kokliušo	198
Skiepai nuo poliomielite (vaikų paralyžiaus)	199
Skiepai nuo vėjaraupių	200
Skiepai nuo raudonukės	201
Skiepai nuo kiaulytės (epideminio parotito)	201

Skiepai nuo tymų	203
Skiepai nuo tuberkuliozės	204
Hepatito A profilaktika	205
Skiepai nuo hepatito B	205
Skiepai nuo pneumokokinės infekcijos	206
Skiepai nuo meningokokų	207
Skiepai nuo ŽPV	208
Skiepai nuo gripo	209
Skiepai nuo erkinio encefalito	209
Rekomendacijos skiepytis ir individualus apsisprendimas dėl skiepijimo	210
Dantų karieso profilaktika	211
Rachito profilaktika	214
Profilaktikos priemonės	215
Rachito profilaktikos problemos	217
Sunkių kraujo krešėjimo sutrikimų profilaktika ankstyvojoje kūdikystėje (vitamino K profilaktika)	218
Nuotraukos (1–16)	221
SVARBIAUSIOS SVEIKOS RAIDOS SĄLYGOS	229
Pirmieji gyvenimo mėnesiai	231
Kaip pasiruošti gimdymui	231
Kur gimdyti?	231
Neišnešioti ir likusių kūdikiai	232
Išpūdziai po gimdymo	233
Profilaktiniai patikrinimai	234
Pirmųjų pojūčių ugdymas	235
Triukšmas ir garsai	235
Oras, drėgmė ir kvapai	237
Saulės šviesa	238
Šiluma ir šaltis	239
Traukos jėga: kūdikio guldymas	240
Spontaniška vaiko judesių raida	242
Mažo kūdikio išskyrų ir kitų funkcijų stebėjimas	242
Atsiraugėjimas po valgio	242
Žagsėjimas	242

<i>Išmatų ypatybės bei tuštinimosi dažnumas</i>	243
<i>Šlapimas</i>	243
<i>Prakaitavimas</i>	244
Prie vystymo stalo	244
<i>Vystymo būdai ir jų pasekmės</i>	244
<i>Prausimas, maudymas, kūno priežiūros priemonės</i>	245
<i>Linksmybės ant vystymo stalo</i>	246
Kodėl lopšiu reikia užuolaidėlės?	247
Vaiknešėliai ir vežimėliai	247
Apie kūdikių plaukiojimą	248
Kūdikis tampa vaiku	249
Dienotvarkė	249
Tuštinimasis ir pratinimas prie švaros	250
Drabužėliai ir pirmieji batai	251
Ar maniežas ir grotuota lovelė yra kalėjimas?	253
Vaikų kambarys	254
Kur vykti per atostogas?	256
<i>Saulės akiniai</i>	256
Vaiko amžiui tinkami žaidimai ir žaislai	257
Jutiminė patirtis – savęs paties išgyvenimas – savimonė	259
Kūdikių ir vaikų maitinimas	269
Žindymas	269
Papildomas maistas žindomam vaikui	276
Nežindomų vaikų maitinimas	278
<i>Pieno paruošimas</i>	283
<i>Maitinimas daržovėmis, vaisiais ir košėmis</i>	287
<i>Ižengiant į antruosius gyvenimo metus</i>	290
Maisto kokybė	290
Įvairūs maisto produktai	292
<i>Arbatos</i>	292
<i>Pienas</i>	293
<i>Riebalai</i>	294
<i>Grūdai</i>	295
<i>Bulvės</i>	296
<i>Daržovės</i>	297

<i>Vaisiai</i>	298
<i>Cukrus, medus bei kiti saldikliai</i>	299
<i>Kiaušiniai, mėsa ir žuvis</i>	301
<i>Druska ir mineralinis vanduo</i>	303
Maistas ir mąstymas	304
Genetiškai modifikuoti maisto produktai	306
Vaiko raida ir jo socialinė aplinka	308
Mokymasis regėti	308
Judesių raida ir mokymasis vaikščioti	312
Mokymasis kalbėti	315
Mokymasis mąstyti	319
<i>Kūno sąlygojamas intelektas</i>	319
<i>Kalbos įtaka mąstymui</i>	321
<i>Pirmosios grynų mąstymo apraiškos</i>	322
Mokymasis vaikščioti, kalbėti, mąstyti – raidos etapai	
vaikystėje ir suaugus	325
Žaidimų grupė	327
Vaikų darželis, ankstyvasis ugdymas	328
Kada leisti vaiką į darželį?	329
Ar vaikas jau gali eiti į mokyklą?	330
<i>Kūno formų pasikeitimas</i>	330
<i>Dantų keitimasis</i>	330
<i>Mokyklinio amžiaus vaikų mąstymas</i>	331
<i>Miklumas ir kalbinė raiška</i>	332
<i>Socialiniai įgūdžiai</i>	332
Šeimos susikūrimas. Vaiko, mamos ir tėčio ryšiai	334
Pasikeitimas vaidmenimis	335
Vieniša mama	336
Jei mama nori dirbti	336
Įvaikiai ir globotiniai	337
Kaip sukurti darnią šeimą?	339
Motinytė yra visavertė profesija	340
Kai reikia laikinai palikti vaikus	340
Žmogaus santykis su pasauliu	341
Namo bendrija	343

<i>Nuotraukos (17–79)</i>	345
<i>Mityba pirmaisiais kūdikio metais (lentelės)</i>	373
SVEIKATA IR UGDYMAS	377
Sveikata ir ugdymas	379
Ugdymas ir fizinė sveikata	379
<i>Darželinis amžius</i>	381
<i>Mokyklinio amžiaus vaikas iki paauglystės</i>	386
<i>Paauglystė</i>	390
Ugdymas kaip prevencinė medicina	392
Gyvybiniai procesai ir mąstymas	392
Vaikai ir technika	396
Kaip išmokyti ugdyti?	399
Motyvacija ir valios ugdymas	406
Valios ugdymo etapai	407
<i>Susikaupimas, rimtis, agresija, džiaugsmas</i>	408
Tarp baismės ir apdovanojimo	410
<i>Bausmių pavyzdžiai ikimokykliniame amžiuje</i>	412
<i>Mokykliniame amžiuje</i>	413
<i>Jaunystėje</i>	414
<i>Apdovanojimų pavyzdžiai</i>	414
Miego sutrikimai ir kitos problemos	417
Miego sutrikimai	417
<i>Nubudimai iš miego</i>	417
<i>Sunkumai migdant ir vaikų užgaidos</i>	421
<i>Miego sutrikimai mokykliniame amžiuje</i>	423
<i>Naktinė baimė</i>	423
<i>Lunatizmas (somnambulizmas)</i>	424
„Mano vaikas nieko nevalgo“	424
Šlapinimasis į lovą	426
Tuštinimosi sutrikimai	428
Piršto čiulpimas	429
Nagų kramtymas ir krapštymas	430
Nepavojingos įkyrybės	430

Galvos daužymas į pagalvę ir sūpavimasis	431
Vaikiški tikai ir nerimastingi judesiai	431
Masturbacija	433
Ižūlumai	434
Nutukimas (<i>adipositas</i>)	434
Nervinė anoreksija (<i>anorexia nervosa</i>)	436
Baimė	437
Mokyklinės problemos	439
Konstitucinis hiperaktyvumas (hiperkinetinis sindromas), aktyvumo ir dėmesio sutrikimai (DDHS – dėmesio deficitio ir hiperkinetinis sutrikimas; POS – psichoorganinis sindromas)	439
Kaip elgtis su kairiarankiu vaiku?	445
Skaitymo ir rašymo problemos (legastenija)	452
Apie gydamosios eurtimijos poveikį	455
Vaikų temperamentai ir jų ugdymas	457
Keturi temperamentai	457
<i>Temperamentas ir konstitucija</i>	458
<i>Choleriškas temperamentas</i>	458
<i>Sangviniškas temperamentas</i>	459
<i>Flegmatiškas temperamentas</i>	460
<i>Melancholiškas temperamentas</i>	460
<i>Pedagoginės priemonės</i>	461
<i>Suaugusiųjų saviugda</i>	463
Kodėl vaikams reikalingas religinis ugdymas?	464
Mažas vaikas yra religingas	464
Kaip suaugęs žmogus gali suprasti bei išgventi dvasinę realybę?	466
Religinis auklėjimas	467
<i>Metų šventės</i>	468
<i>Vakaro malda</i>	469
<i>Angelas sargas</i>	470
Akistata su mirtimi	471

Paauglių ir vaikų švietimas	474
Laisvė ir atsakomybė	475
Lytiškumas – žmonių santykius formuojantis elementas	476
Fizinis bei dvasinis kūrybingumas	477
Pokalbiai su vaikais bei paaugliais	479
<i>Didelė šeima</i>	479
<i>Vaikai žaidžia</i>	480
<i>Prasidėjus paauglystei</i>	480
<i>Kiti klausimai</i>	481
Ar egzistuoja vaikiškas seksualumas?	482
Homoseksualumas	482
Seksualinis išnaudojimas	483
Priklausomybė nuo narkotikų ir jos prevencija	490
Potraukis narkotikams	490
Profilaktika ir terapija	493
Žiniasklaida ir vaikai	496
Kodėl televizorius – ne vaikams?	497
<i>Be televizijos auklėjami vaikai – mėgstami bendrų</i>	
<i>žaidimų bičiuliai</i>	500
<i>Ką aš pasakysiu savo vaikui?</i>	501
<i>Pedagogika ir žiniasklaidos priemonės</i>	502
<i>Pagalba iš Amerikos</i>	503
Kompiuteriniai žaidimai žalingi	505
Komiksai ir paveikslėliai	506
<i>Kodėl žmonėms patinka žiūrėti animacinius filmus</i>	
<i>ir skaityti komiksus?</i>	506
Kaip apsisaugoti nuo pojūčių pertekliaus	507
Ankstvyvas intelekto lavinimas	508
Aplinkos užterštumas, apsauga nuo kenksmingų	
spindulių, elektrosmogas	510
Kenksmingosios medžiagos	510
Radiacinis aplinkos užterštumas	511
<i>Apsauga nuo radiacijos</i>	512
Mobiliojo ryšio bangos ir elektromagnetinis smogas:	
svarbi tema!	513

<i>Nuotraukos (80–125)</i>	521
PRIEDAI	547
Išorinės gydymo namų sąlygomis priemonės	547
Bendrosios pastabos	547
<i>Ausų kompresai</i>	548
<i>Kompresai ant kaklo</i>	549
<i>Krūtinės kompresai</i>	553
<i>Pilvo kompresai</i>	558
<i>Kompresas kepenims</i>	559
<i>Kompresas inkstams</i>	560
<i>Šlapimo pūslės įtrynimai ir kompresai</i>	560
<i>Karšti arnikų esencijos kompresai ant riešų ir čiurnų</i>	561
<i>Vėsūs blauzdų kompresai</i>	561
<i>Vėsūs apiplovimai</i>	562
<i>Garstyčių miltelių vonelės ir kompresai kojoms</i>	563
<i>Kiti kompresai</i>	563
<i>Apiplovimai</i>	566
<i>Prakaitavimų skatinantys įvyniojimai</i>	566
<i>Garų inhaliacija</i>	567
<i>Vonios</i>	567
<i>Klizma</i>	569
Kombinezonas egzema sergantiems vaikams	570
Mezgimo aprašymai	571
<i>Kelnaitės vystyklams</i>	571
<i>Vilnoniai marškinėliai (vilnonė liemenė)</i>	571
<i>Kepurėlė</i>	572
<i>Vilnonė arba šilkinė naujagimio kepurėlė</i>	572
<i>Vystyklai nuo peršalimo</i>	572
Svorio lentelė	573
<i>Vaiko ūgio ir svorio santykis</i>	573
Knygoje paminėtos vaistinės medžiagos, vaistiniai augalai,	
kūno priežiūros priemonės ir medikamentai	574
<i>Arbatos arba nuovirai kompresams</i>	575
<i>Kompresai, įvyniojimai ir vonios</i>	575

<i>Pudros, tepalai, aliejai, apsauga nuo vabzdžių,</i> <i>vaistinės žvakutės</i>	577
<i>Burnos preparatai</i>	581
<i>Preparatai akims</i>	582
<i>Geriami vaistai</i>	582
<i>Ampulės poodinėms injekcijoms</i>	586
Vaikystės apsaugos sąjunga ir akcija ELIANT	587
Sąjungos ateičiai	587
Literatūra	589
Lietuvių kalba išleista antroposofinė literatūra	602
Dalykinė rodyklė	603
Naudingi adresai	617
Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorius	618

Pratarmė lietuviškajam leidimui

Šios knygos tikslas – padėti jauniems tėvams įgyti pasitikėjimo savo jėgomis rūpinantis sveiku ar sergančiu vaiku bei susivokti, kaip jaučiasi jų vaikas, ko jam stinga ir ar būtina kreiptis į gydytoją, o gal dar galima palūškėti. Be to, ši knyga skirta ir ugdytojams, slaugytojams, gydytojams, kuriems svarbios medicinos ir pedagogikos sąsajos.

Saliutogeniniai, t. y. sveikatos ištakomis besidomintys, tyrimai pastaraisiais dešimtmečiais atskleidė, kokią didelę įtaką vaiko kūno bei sielos sveikatai daro meile grįstas ir vaiko amžių atitinkantis elgesys. Kita vertus, medicina, kuri į ligą žvelgia ne tik kaip į sveikatos sutrikimą, bet ir kaip į galimybę tobulėti, gali pasitarnauti ugdymui. Du jau žinomus raidą lemiančius veiksnius – paveldėjimą ir aplinką – papildo trečiasis, svarbiausias – žmonių santykių kokybė ir unikalumas. Tad šia knyga norėtume ne tik parodyti, kaip stiprinti vaiko asmenybę įvairiais jo gyvenimo tarpsniais bei ugdyti jo socialinius gebėjimus. Nemažiau svarbu, kad esminės žmogiškosios vertybės, tokios kaip sąžiningumas, bendrumo jausmas, pagarba vienas kitam, persmelktų šeimos santykius, o vaikas jaustųsi priimamas.

Dabar, kai narkotikų ir alkoholio kartais pradeda vartoti jau devynerių metų vaikai, kai mokykloje vis dažniau kenčiama nuo streso, kuris sukelia depresiją, galvos skausmus ir kitus negalavimus, labai svarbu kuo nuosekliau laikytis sveikos, vaiko amžių atitinkančios raidos sąlygų. Matydami vis daugiau neurologinių problemų ir gimdymo traumų, mes pastebime, kad netgi organinius smegenų pažeidimus teigiamai veikia kupinas meilės bei pedagogiškas elgesys, įvairios terapinės intervencijos, taip pat ir meno terapija.

Knyga atsirado glaudžiai bendradarbiaujant Herdeke-Rūro bendruomenės ligoninės gydytojams, mokytojams ir tėvams. Kasdienė gydymo patirtis atskleidžia, kaip glaudžiai susijusios medicininės bei pedagoginės problemos vaikystėje ir pirmaisiais mokslo metais. Mūsų užduotis – išvelgti vaiko unikalumą, žinoti jo amžiui būdingus bei individualius dėsningumus ir išmokti jį juos atsižvelgti ugdant.

Pirmojoje knygos dalyje aprašėme, kaip atpažinti kasdienes ligas ir negalvimus, nurodėme problemas ir gydymo būdus. Mūsų tikslas – padėti tėvams, kad stebėdami ir slaugydami vaiką jie išmokytų patys spręsti, kada vertėtų, o gal net privalu kreiptis į gydytoją. Mūsų patarimai apsiriboja tik bendromis pastabomis, nes kiekvienu atveju turi spręsti gydytojas, be to, nenorėtume, kad gydymo priemonėmis būtų piktnaudžiaujama.

Antrojoje dalyje aptariamos vaiko raidos stadijos ir pateikiama patarimų, kaip individualiai ugdyti kiekvieną vaiką, taip pat nuorodų suaugusiųjų saviugdai. Kalbama ir apie tai, kaip šiandieninėmis, vaikui dažnai nepalankiomis sąlygomis išvengti raidos sutrikimų. Nurodoma ritmo svarba fizinei ir dvasinei sveikatai, pateikiama siūlyimų dėl žaidimų, pojūčių lavinimo, maitinimo, aprangos bei miego.

Trečioji dalis skirta pedagogikai ir gydomajam jos poveikiui aptarti. Mūsų laikais reikia puoselėti naują šeimos ir auklėjimo kultūrą, kuri privalėtų atsižvelgti į ugdymo ir gydymo tarpusavio ryšius. Todėl turi keistis ir požiūris į žmogų: gamtos mokslų rezultatus turi papildyti naujais dvasinių tyrimų išvargos, kurias atskleidžia Rudolfo Steinerio antroposofija bei kitos mūsų laikų visuminio pažinimo teorijos.

Už šios knygos išleidimo lietuvių kalba idėjos įgyvendinimą norime kuo nuoširdžiausiai padėkoti Editai Šarkienei, Gabrielei Germanavičienei ir knygos vertėjai Viktorijai Labuckienei. Dėkojame visiems redagavusiems, padėjusiems parengti spaudai bei išleisti šią knygą, o ypač Vaclovui Mikailioniui, Dangirutei Giedraitytei, a. a. Danutei Onai Žilienei, Ingai Misikienei, a. a. Astai Genienei, Solveigai Masteikaitei, Violetai Barkauskaitei, Audriui Driukui, taip pat vertimo medicininės dalies konsultantams prof. Vytautui Basiui, Irenai Maršalkienei, Vyčiui Kondreckui.

Labai džiaugiamės, kad knyga „Padėkime augti“ pasirodė ir lietuvių kalba. Nuo pirmosios laidos 1984-aisiais ji jau išversta į anglų,

prancūzų, ispanų, rusų, lenkų, olandų, estų, danų, rumunų, italų ir suomių kalbas. Šiuo metu rengiami spaudai šios knygos leidimai japonų ir kinų kalbomis. Tai liudija, kad vaikai visame pasaulyje panašūs. Žmogiškasis pradas pasireiškia stipriau už regiono, šeimos, religijos ir kultūros skirtumus, jis lemia būdingą raidą vaikystėje bei paauglystėje. Antroji šios knygos populiarumo priežastis – tai, be abejo, šiais laikais vis didesnę svarbą įgaunantis pedagogų ir gydytojų bendradarbiavimas. Jo siekia ir antroposofinė medicina, kurią 1921 m. pirmą sykį klinikinėje praktikoje išbandė dr. Ita Wegmann ir dr. Rudolfas Steineris. Šiuo metu ji žinoma šešiasdešimtyje šalių visuose žemynuose. Į gamtos mokslus orientuotą vakarietiškąją akademinę mediciną antroposofija papildė išvargomis apie žmogaus sielos ir dvasios raidą ir sukuria vientisą medicininę pedagoginę koncepciją. Vokietijoje, Šveicarijoje ir Švedijoje yra ligoninių, dirbančių pagal antroposofinės medicinos principus ir priklausančių regiono sveikatos apsaugos sistemai. Drauge su kitomis komplementariomis medicinos kryptimis, pavyzdžiui, homeopatija, antroposofiniai gydytojai siekia ES ir tarptautinio pripažinimo bei teisinių garantijų šiems gydymo metodams. Antroposofiniai medikamentai įtraukti į Vokietijos homeopatų farmakopėją, todėl minimi ir Europos farmakopėjos preambulėje. Šiuo metu siekiama antroposofinės farmakopėjos pripažinimo tarptautiniu mastu.

Antroposofiniai medikamentai stiprina organizmo savigydos galias ir leidžia, pavyzdžiui, mažiau suvartoti antibiotikų ir temperatūrą mažinančių vaistų. Švedijoje atlikti tyrimai* parodė, kad vaikai, auginti pagal šios knygos pedagogines ir medicininės rekomendacijas, būna mažiau alergiški.

Taigi įteikdami šią knygą ir lietuvių skaitytojams norėtume palinkėti, kad jų vaikai ir globotiniai augtų kuo sveikesni.

Herdeke ir Dornachas
2006-ųjų sausis

Michaela Glöckler
Wolfgang Goebel

* Alm JS, Swartz J et al.: *Atopy in children of families with an anthroposophic lifestyle*. Lancet 1999; 353:1485-88.